

Turkish Studies

Volume 13/3, Winter 2018, p. 357-372

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13041>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: Şubat 2018 ✓ Accepted/Kabul: Mart 2018
🔗 Referees/Hakemler: Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖZGENEL – Yrd. Doç. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR - Yrd. Doç. Dr. Nüket AFAT – Yrd. Doç. Dr. H. Gülhan ORHAN KARSAK

This article was checked by iThenticate.

OYUN TEMELLİ DİL BECERİ PROGRAMININ SURIYELİ ÖĞRENCİLERİN OKUMA YAZMA BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİ*

Hatice KADIOĞLU ATEŞ** - Faruk KANGER*** - Zehra ŞİMŞEK****

ÖZET

Oyun temelli dil beceri programı, anadili Türkçe olmayan temel eğitim çağındaki (6-11 yaş) toplam kırk tane Suriyeli öğrenciye gelişim özellikleri ve dil becerileri dikkate alınarak oluşturulmuş dört ayrı grup halinde Eylül 2016 ile Mart 2017 aralığında on ay boyunca uygulanan eğitimidir. Program kapsamında çocuklara haftada 10 saat eğitim uygulanmıştır. Bir günlük ders programında üç saat Türkçe, bir saat değerler eğitimi, bir saat oyun dersi planlanmıştır. Programda iki tanesi Arapça konuşabilen toplam dört tane Türkçe öğretmeni, bir PDR uzmanı, bir klinik psikolog, bir spor öğretmeni, bir görsel sanatlar öğretmeni görev almıştır. Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında yayınlanan A1, A2, B1, B2 düzeyindeki tüm materyaller incelenmiş, özgün bir program düzenlenmiştir. Program; çocuk oyunları, sokak oyunları, sosyal beceri ile dil gelişimini destekleyen oyunlar ve değerler eğitimi destekleyen oyunlarla güçlendirilmiştir. Çalışmada deneysel araştırma deseninden tek grup öntest-sontest deseni kullanılmıştır. Çocuklara eylül ve temmuz aylarında öntest ve sontest olarak uygulanan okuma yazma testi toplam on beş tane sorudan oluşan oluşmaktadır. Öntest olarak toplam elli üç, sontest olarak da toplam kırk sekiz tane öğrenciye başarı testi uygulanmıştır. Sadece kırk öğrenciye ait hem öntest hem de sontest eşleştirmesi yapılmıştır. Araştırmaya söz konusu kırk öğrencinin verileri dâhil edilmiştir. Analizlere ait değerlendirme bu kırk öğrencinin öntest ve

* Çalışmanın verileri İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi ile Bayrampaşa kaymakamlığı işbirliği ile gerçekleştirilen “Oyun Temelli Dil Beceri Programı” isimli İSTKA projesinden türetilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr., Müdür V., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, İZÜ Özel Yetenekli Çocuklar Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi İZÜÇEM, El-mek:

*** Yrd. Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Din Eğitimi ABD, El-mek: faruk.kanger@izu.edu.tr

**** Okt., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlük, El-mek: zehra.oksuz@izu.edu.tr

sontest sonuçlarıdır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 programı kullanılmıştır. Çalışmada tanımlayıcı istatistiklerin oluşturulmasında sayı, yüzde, en küçük, en büyük değerler, ortalama, standart sapma gibi merkezi ve yaygınlık ölçütlerinden yararlanılmıştır. Sayısal değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu normallik testlerinden Shapiro-Wilk ile test edilmiş ve normal dağılıma uymayan bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin saptanmasında Mann Whitney U testi, bağımlı değişkenlerin arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise Wilcoxon testinden yararlanılmıştır. Çalışmada istatistiksel olarak p değerinin 0,05'in altında olması anlamlı kabul edilmiştir. Çalışmanın amaç cümlesi şöyledir: Öğrencilerin öntest ve son test puanları arasında sontest lehine anlamlı bir fark var mıdır? Analizler sonucunda öğrencilerin okuma yazma başarı testinden aldıkları puanların sontest lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı ortaya çıkmıştır. Uygulanan oyun temelli dil beceri programının öğrencilerin dil gelişimlerine olumlu katkı sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Okuma yazma, oyun temelli dil becerisi, Türkçe öğretimi.

EFFECT OF PLAY BASED LANGUAGE SKILLS PROGRAM ON THE DEVELOPMENT OF LITERACY SKILLS OF SYRIAN STUDENTS¹

ABSTRACT

Play based language skills program is a ten-month educational program applied between September and March 2017 to forty Syrian students in total at primary education age whose mother tongue is not Turkish in four separate groups created taking into consideration their developmental characteristics and language skills. Thereunder, children received 10-hour education per week. A typical daily class program was planned to include three hours of Turkish, one hour of values education and one hour of play class. Four Turkish language teachers, two of whom can speak Arabic, a PDR expert, a clinical psychologist, a sports teacher and a visual arts teacher worked in the program. All materials at A1, A2, B1 and B2 level published for Turkish Language Education for Foreigners were examined to create a unique program. The program was supported by children plays, street plays, plays supporting social skills and language development and plays supporting the values education. In the study, an experimental research design called one sample pre and post test design was used. The literacy test that was administered to the children as pretest and posttest in September and July is comprised of fifteen questions in total. As pretest, 53 students in total were administered an achievement test. As posttest, 48 students in total were administered an achievement test. Both pretests and posttests of only forty students were matched. Only data relating to forty students was included in the research. The evaluations in the analyses are the pretest and posttest results of these forty students. SPSS 21.0 was used for data

¹ The study data was derived from the ISTKA project called "Play Based Language Skills Program" carried out with the cooperation of Istanbul Sabahattin Zaim University and Bayrampasa district governorship.

analysis. The general objective statement of the study is as follows: Is there a significant variation between the students' pretest and posttest scores in favor of posttest? The analysis results concluded that scores received by the students from the literacy achievement test varied significantly in favor of posttest. It may be suggested that the play based language skills program positively contributes to the students' language development.

STRUCTURED ABSTRACT

INTRODUCTION

Maybe the most familiar story about the importance of language belongs to Confucius: The Chinese thinker Confucius who lived between 551 and 479 BC, when asked "What would be the first thing you'd do if you were asked to govern a country?" answered as follows and expressed the importance of language very nicely: "No doubt that I would start with reviewing the language. If the language is flawed, words cannot describe the thought. If the thought cannot be described, things to do cannot be done properly. If duties cannot be done properly, tradition and culture fail. If tradition and culture fail, justice goes the wrong way. If justice goes the wrong way, the confused public cannot know what to do and where things will end up. That's why nothing is as important as the language." (Baştuğ and Demirgüneş, 2016).

A national and rich language is a primary factor for the development of a national feeling. The language that serves as the representative of the national identity is also the essence of civilization. Language is the basic factor for an individual to regulate his/her daily, academic, social, political and personal life. Language skills shape not only communication but also the world of thought. Language education is an instrument to create an awareness of language (Kadioğlu, 2012). An individual learning a language recognizes the thoughts and behaviors of the individuals in the new culture she/he experiences and builds correlations and makes comparisons between her/his own culture and the culture she/he learns, and achieves a more tolerant perspective. This close relation between language and culture presents the fact that one cannot have a good command of a language unless she/he has learned about that language's culture (Okur and Keskin, 2013). Teaching by plays and puzzles increases student interest in class and allows them to learn by doing and living. Educators working on Turkish language education for foreigners must make utmost use of such activities in their classes. Textbooks and exercise books prepared for teaching foreigners Turkish must definitely contain a section dedicated to plays and puzzles. It is a great failure not to include puzzle books that could be used in teaching foreigners Turkish vocabulary. Such puzzle books are actively used in vocabulary teaching in other languages. A social sharing site must be established where teachers teaching foreigners Turkish can share their work prepared about plays and puzzles to allow them to share their knowledge and experience (Gürdal and Arslan, 2011).

The present research has two objectives:

1. Objective: Is there a significant variation between the students' pretest and posttest scores in favor of posttest?
2. Objective: Do student pretest scores vary by gender?

METHOD

In the study, an experimental research design called one sample pre and post test design was used. The researchers developed a literacy test and a language development program. The literacy test is comprised of 15 questions and was administered both as a pretest and posttest. 53 achievement tests in total were administered as pretest and 48 achievement tests in total were administered as posttest. Both pretests and posttests of only forty students were matched. The evaluations in the analyses are the achievement test results of these forty students.

FINDINGS

1. Findings on the Distribution of the Student Pretest - Posttest Scores

Table 2. Distribution of the student pretest and posttest score totals in general

Variables	Pretest Score Total					Posttest Score Total				
	X	ss	Medium	Lowest	Highest	X	ss	Medium	Lowest	Highest
General	28	31	14.5	0	95	59	36	65.5	5	110

Table 2 provides the distribution of the student pretest and posttest score totals in general. According to the table, the posttest average scores in general and in both genders were found to be higher than the pretest average scores. The class average increased to 59 in the posttest when it was 28 in the pretest.

2. Findings on the Comparison of the Student Pretest - Posttest Scores

Table 2. Comparison of the student pretest and posttest score totals in general

Variables	n	Pretest Score Total			Posttest Score Total			Z*	p*
		X	ss	Medium	X	ss	Medium		
General	40	28	31	14.5	59	36	65.5	-5,5	.000

*Wilcoxon Test ($p < 0.01$)

Table 2 provides the comparison of the student pretest and posttest score totals in general.

Numerical variables for the pretest and posttest average scores were tested for normality (Shapiro Wilk test p value $< 0,05$) and evaluated visually (histogram), and variables that did not have normal distribution properties were applied Wilcoxon test as dependent variables. Accordingly, the data evaluation showed that posttest average scores were statistically significantly higher than the pretest average scores ($p < 0,01$). In such case, the first objective of the research was fulfilled. The

scores received by the students from the literacy achievement test vary significantly in favor of the posttest. It may be suggested that the play based language skills program positively contributes to the students' language development.

3. Findings on the Comparison of the Student Pretest - Posttest Scores by Gender

Table 3. Comparison of the student pretest - posttest total score differences by gender.

	Gender	N	Mean rank	Rank total	U	P
Pretest score total	Male	28	22.54	631.00	111.000	.090
	Female	12	15.75	189.00		
	Total	40				
Posttest score total	Male	28	23.34	653.50	88.500	.019
	Female	12	13.88	166.50		
	Total	40				

*Mann Whitney U test

Table 3 provides a comparison of the student posttest and pretest score total differences by gender. The numeric variables for the pretest and posttest average scores were tested for normality (Shapiro Wilk test p value <0,05) and evaluated visually (histogram), and the variable that did not have normal distribution properties was applied Mann Whitney U Test to examine it by an independent variable such as gender. Accordingly, no statistically significant variation was detected between the test scores by gender in the research (p>0,05).

CONCLUSION, DISCUSSION AND RECOMENDATIONS

Humans are creatures that continuously live in a social environment starting from their birth. They need communication tools to live and socialize in this social environment. This communication tool is language. With language, people can socialize and convey their feelings, thoughts, demands, joys to another creature (Coşkun, 2014). A language education provided under a specific program at early ages will allow an individual to develop an awareness of national culture and national thinking (Baştuğ and Demirgüneş, 2016).

Using a language correctly and properly is not an innate talent but a skill directly acquired through education. A skill, on the other hand, is acquired by practice and experience in a proper environment (Kavcar, Oğuzhan and Hasırcı, 2016). Acquiring and using literacy skills is important for daily life. Reading the traffic signs on the streets, advertisements and daily papers; understanding a program watched on TV; learning about citizenship rights and responsibilities require literacy skills (Öz ve Çelik, 2015).

Today, conventional teaching practices only based on textbooks for Turkish language education for foreigners is no longer satisfactory (Gün, Akkaya and Kara, 2014). The process must be supported with plays, technological tools and materials, language cards, current examples and artistic and sports activities.

In their research, Yıldırım (2004), Ercanlı (1997), Ünal (2006), Yıldız (2001), Özcan (2001), Taslı (2003), Bulman (1999), Odabası (1998), Demirci (2006), Avcı ve Ören (2005), Kavsaoglu (1990), Mongillo (2006), Tisa (2006), Steinkuehler (2005), Rhea (2006), and Rossi (2006) have established that the play method contributes positively to the learning, success and attitudes (As cited by Özenç, 2007).

Plays, which are one of the most fun educational activities, have a very important function in developing the psycho-motor, psycho-social, affective and mental capabilities as they allow learning by doing and living as well as increasing student motivation and allowing them to have a good time. With informative plays, course subjects are taught with plays and it is basically aimed to have students repeat and solidify the knowledge they have learned (Aslan and Coşkun, 2016). In future research, experimental studies may be conducted to use play software programs measure their contribution to language skills. Also, in addition to measuring the effect of programs developed on language development only based on quantitative data, qualitative research models may be designed where students and teachers can express the affective properties regarding the process. Problems both academics and teachers experience in Turkish language for foreigners may be addressed. Measures required to better structure the materials used may be emphasized. Recommendations of students at both primary school and adult level may be examined.

Keywords: Literacy, play based language skills, Turkish language education.

GİRİŞ

Bir dilin önemi üzerine belki de en bilindik öyküdür Konfüçyüs'ünki. MÖ 551-479 yılları arasında yaşamış olan Çin düşünür Konfüçyüs, "Bir ülkeyi yönetmeye çağrılıydınız yapacağınız ilk iş ne olurdu?" sorusuna şöyle cevap vererek dilin önemini çok güzel ifade eder: "Hiç kuşkusuz, dili gözden geçirmekle işe başladım. Dil kusurlu olursa, sözcükler düşünceyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılmazsa, yapılması gereken şeyler doğru yapılamaz. Ödevler gereği gibi yapılamazsa töre ve kültür bozulur. Töre ve kültür bozulursa adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. İşte bunun içindir ki hiçbir şey dil kadar önemli değildir." (Baştuğ ve Demirgüneş, 2016).

Dilin millî ve zengin olması, millî duygusunun gelişmesinde başlıca etkidir. Millî kimliğin temsilcisi durumunda olan dil, uygarlığın da özüdür. Dil, bireyin günlük, akademik, sosyal, siyasi ve kişisel yaşantısını düzenlemesinde temel faktördür. Dil becerileri sadece iletişimi değil, düşünce dünyasını da şekillendirir. Dil eğitimi, dil bilincini oluşturmak için bir araçtır (Kadioğlu, 2012). Dil öğrenen birey, karşılaştığı yeni kültürdeki bireylerin düşünce ve davranışlarını tanıyarak kendi kültürü ve öğrendiği kültür arasında ilişkiler kurar, karşılaştırmalar yapar ve daha hoşgörülü bir bakış açısı kazanır. Dil ve kültür arasındaki bu yakın ilişki, bir dile o dilin kültürünü öğrenmeden egemen olunamayacağı gerçeğini ortaya koymaktadır (Okur ve Keskin, 2013).

Dil bir sistemdir. Dil, belli kalıplara ve kurallara uyar. Dilin kendine özgü belli bir kodlama sistemi vardır. Dil öğretiminin temelinde geleneksel olarak dört dil becerisi olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın geliştirilmesi görüşü vardır (Demirel ve Şahinel, 2006). Bilgi çağını yaşayan dünyamızda birey ve toplumun geleceği, bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerine bağlı bulunmaktadır. Bu becerilerin kazanılması ve yaşam boyu sürdürülmesi çağdaş bir

eğitimi gerektirmektedir. Bu süreçte uygulanan eğitim yaklaşımları ve programları büyük önem taşımaktadır (Sağırlı, 2015).

En eğlenceli öğretim etkinliklerinden olan oyunlar, öğrencinin motivasyonunu artırdığı ve hoşça vakit geçirmesini sağladığı gibi yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sunduğundan psikomotor, psiko-sosyal, duyuşsal ve zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesinde de çok önemli işleve sahiptir (Aslan ve Coşkun, 2016). Yalnızca çocukların ilgi alanında olduğu sanılan oyun, aslında her yaşta bireylerin az ya da çok ilgilendikleri bir eğlence aracı olmakla beraber temelde bir eğitim aracıdır. Bireyleri sosyalleştirme ve geliştirme özelliğiyle oldukça önemli görülen oyun faktörü hem Türk hem de dünya kültüründe yer edinebilmiştir. Oyun, bir insanın sosyalleşmesindeki en önemli unsurlardan biri olarak görülebilir (Gedik ve Tekin, 2015).

Eğitimde amaç, çocukların bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikomotor becerilerinin geliştirilmesidir. Çocuğun çok yönlü gelişimi için eğitim durumlarının çocukların ilgilerini çekecek yaklaşım, yöntem ve tekniklerle planlanması ve buna uygun materyaller kullanılması gerekmektedir. Dil ise araştırmacılar tarafından soyut bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Soyut olan bir kavramın oyun ve oyuncaklarla somutlanabilirliği ise üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur (Korucu ve Kurtlu, 2016). Çocuk oyun ve oyuncakları, bir ülkenin kültürel zenginliğini en iyi şekilde yansıtan halk kültürü ürünlerindedir. Oyunlar oynandığı coğrafyanın; tarihini, toplumsal hayatını, sözlü edebiyatını, gelenek ve göreneklerini, inançlarını, hayata bakış açısını hatta kimliğini ve sayamadığımız birçok unsuru birleştirerek kültürel bir zenginliği açıkça ortaya koymaktadır (Karkınlı, 2017).

Oyun; öğrenme, yaratma, deneyim kazanma, iletişim kurma ve yetişkinliğe hazırlanma aracıdır. Oyun sırasında çocuk pek çok şeyi kendi kendine deneyerek öğrenir. Bir çocuğun çubuğa binerek at gibi koşturması, bir diğer çocuğun yastığı gerçekmiş gibi kucaklayıp ona ninniler söylemesi, onunla konuşması, evcilik oyunlarındaki çeşitli davranışları; hırsız-polis, hasta-doktor gibi oyunlarda sergilenenler birer roldür. Oyun, çocuğun doğuştan getirdiği bir ihtiyaçtır (Şimşek ve Topal, 2006).

Dil öğretiminde katılıma dayalı, uygulamalı, yaşayarak öğrenme sağlayan drama, dil bilgisi kurallarının öğretiminde de oyunlaştırılmış metinlerle, küçük oyunlarla ve canlandırmalarla çocukların istekle katılacağı ders süreçleri oluşturacaktır. Drama çalışmalarında daha çok sözlü dil kullanılır. Ancak sözlü dilin kurallarının doğru kavranması, karşılıklı iletişimin sağlanması için de yazılı çalışmalara ihtiyaç duyulması drama faaliyetleri içinde sözlü ve yazılı dil kurallarının kavranmasını sağlar. Drama yöntemi, yazı yazma becerilerinin gelişimine yardım ettiği gibi, sözlü dil yeteneklerinin gelişiminde de kolaylıklar sağlar (McMaster, 1998 akt. Şimşek vd, 2010)

Programın oyun temelli olmasının en önemli sebebi, anadili Türkçe olmayanlara Türkçe öğretiminde öğrencinin, oyunun içinde olması ve deneme yanılma yoluyla yaparak-yaşayarak konuyu kavramasıdır. Eğitsel oyunlar sırasında, öğrencilerin birbirleriyle Türkçe iletişim kurmaları ile duyuşsal ve bilişsel etkileşimleri dil becerilerinin gelişiminde önemli bir rol oynar. Oyunlar, öğrenilen dil becerilerinin pekiştirilmesi ve öğrencilerin kendilerini rahat ifade edebilmeleri açısından, yani sosyal gelişimleri bakımından da önemlidir. Oyun temelli etkinlikler eğlendirici olmasının yanı sıra sınıf ortamına sıcak arkadaşlık ilişkilerinin doğmasına da fırsat sunar. (Yönez, 2014).

Okuma, yazma ile ilgili okuryazarlık becerileri, sadece Türkçe derslerini değil matematik, fen ve teknoloji, hayat bilgisi, sosyal bilgiler gibi dersleri de içermektedir. Bunun için her dersin içine girmiş olan ve okuryazarlık açısından da önemli olan Türkçe dersini diğer derslerden koparmak mümkün değildir. Bundan dolayı öğrencilere, okuma ve yazmayı bütün hayatları boyunca yapmaları gerektiği düşüncesi ve tutumu belirli okuryazarlık davranışlarıyla kazandırılmalıdır. Bu süreçte, şüphesiz aile ve okulun işbirliği içinde olması gerekmektedir (Özenç, 2012). Bu anlayışla

disiplinlerarası bir yaklaşım ile dil becerilerini geliştirmek, uygulanması gereken yerli yerinde bir stratejidir.

Öğretmenler, ilk okuma ve yazma öğretimi gibi zor olan süreci oyun ve benzeri etkinliklerle donatmalıdırlar. Bu sayede hem öğrencilerin öğrenmelerini daha üst noktaya taşıyabilir hem de okuma ve yazmayı daha kolay öğretebilirler. Sınıf öğretmenleri, ilk okuma ve yazma öğretiminde oyun materyallerinden faydalanmalıdırlar. Sınıf öğretmenleri tarafından ilk okuma ve yazma öğretiminde, süreci kolaylaştırmak ve öğrencilerin dikkatlerini toplamak için oyunlara yönelik olarak farklı araç-gereç ve kaynaklar hazırlanmalıdır (Özenç, 2007). Diğer taraftan değerler eğitimi amaçlarına da hizmet etmesi, bu araçlar ve kaynakların disiplinlerarası bir tasarımla programlanması ve kullanılması arzu edilen hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Günümüz eğitim anlayışı, öğrencilerin sadece bilişsel olarak değil; duyuşsal olarak da gelişmesini amaçlamaktadır. Oyun tekniği kullanılırken bir gruba ait olma, grubun özelliklerini benimseme, grubu temsil etme gibi farklı duyuşsal boyutlar geliştirilmektedir (Tabak ve Göçer, 2014).

Oyun ve bulmacayla kelime öğretim yöntemi, öğrencilerin derse olan ilgilerini artırmakta, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır. Yabancılara Türkçe kelime öğretimi üzerinde çalışan eğitimciler, bu tür etkinliklerden derslerinde azami derecede istifade etmelidirler. Yabancılara Türkçe öğretme amacı ile hazırlanan ders kitaplarında ve çalışma kitaplarında oyun ve bulmaca bölümü mutlaka olmalıdır. Yabancılara Türkçe kelime öğretiminde kullanılacak bulmaca kitaplarının olmaması büyük bir eksikliktir. Bu tür bulmaca kitapları diğer dillerin kelime öğretiminde etkin olarak kullanılmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretenlerin, oyun ve bulmacalarla alakalı hazırlanmış oldukları çalışmalarını paylaşabilecekleri bir sosyal paylaşım sitesi kurulmalı ve bu şekilde bilgi ve tecrübe paylaşımı sağlanmalıdır (Gürdal ve Arslan, 2011).

İlkokul çocukları oyun çağındadır. Bu çağdaki çocuklar pek çok şeyi oynayarak öğrenirler. Bu dönem en etkin şekilde geçirilebilirse çocuğa tüm hayatı boyunca gerekli olan temel beceriler zevkli ve kolay bir şekilde öğretilmiş olur. Oyunla öğretim yöntemi, öğretmen yöntemlerinden biridir. Bu yüzden ilk okuma ve yazma öğretimi süreci oyunla öğretim yöntemiyle desteklenmelidir (Özenç, 2011).

Araştırmanın genel amacı; oyun temelli dil gelişim programının temel eğitim çağındaki Suriyeli öğrencilerin Türkçe okuma yazma becerilerinin gelişimine etkisi olup olmadığı incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın iki amacı şöyle ifade edilebilir:

1. Amaç: Öğrencilerin öntest sontest puanları arasında sontest lehine anlamlı bir fark var mıdır?
2. Amaç: Öğrencilerin öntest sontest puanları cinsiyete bağlı olarak farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Çalışmada deneysel araştırma deseninden tek grup öntest-sontest deseni kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından okuma yazma testi ile dil gelişim programı geliştirilmiştir. 15 tane sorudan oluşan okuma yazma testi hem öntest hem de sontest olarak uygulanmıştır. Öntest olarak toplam 53 tane başarı testi, sontest olarak toplam 48 tane başarı testi yapılmıştır. Sadece 40 tane öğrenciye ait hem öntest hem de sontest eşleştirmesi yapılmıştır. Analizlere ait değerlendirme bu 40 öğrencinin başarı testlerinin sonuçlarıdır.

Okuma yazma testinin geçerlilik çalışması için beş tane uzmandan görüş alınmıştır. Yabancılara Türkçe öğretimi, sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği alanında uzman iki doktor ve üç yardımcı doçentin görüşleri alınarak okuma yazma testi hazırlanmıştır. Okuma yazma testinin

güvenirlilik çalışması için ise test-tekrar test yöntemi kullanılmış ve çalışma öncesinde benzer özelliklere sahip bir öğrenci grubuna 15 gün aralıklarla ilgili test uygulanmıştır. Uygulama sonrasında öğrencilerin öntest-sontest puanları arasındaki kararlılık katsayısı 0,85 olarak elde edilmiştir.

Araştırmacılar tarafından oluşturulan ölçek, öğrencilere eğitim programının başında ve sonunda olmak üzere iki defa, birer saatlik zaman diliminde uygulanmıştır.

Çalışmanın amacı; evrensel ahlaki değerlerle desteklenen oyun ve terapi temelli bir beceri programıyla mülteci çocukların Türk eğitim sistemine uyum sürecine katkı sağlamak, Bayrampaşa ilçe okullarında eğitim gören ve travma sonrası bozukluklar yaşayan Suriyeli mülteci çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerini tamamlamalarına, dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktır. Çalışmanın ana hedefi, ilkokula devam eden mülteci çocuklardır. Suriyeli çocukların pek çoğunun Türkçeyi yeterince kullanamaması ve devlet okullarında Suriyeli çocuklara uygun ayrı bir müfredat olmaması, bu araştırmanın ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir. Erken yaşta okullu olan Suriyeli çocuklar okuryazarlık becerilerini kısa sürede geliştirebilecekken okullaşma yaşı büyüdükçe dile bağlı sebeplerden yaşanan sorunlar da giderek büyümektedir. Savaş, göç, dilini bilmedikleri yeni bir ülke, yabancı oldukları bir kültür, yaşam kalitelerinin ani değişimi gibi olumsuzluklar, çocukların ruhsal sağlığını da olumsuz olarak etkilemiştir. Sanat, spor ve rehberlik hizmetleri ile desteklenen programla çocukların gelişim alanlarının bütününe hitap edilmiştir. Program hazırlanırken özellikle ilkokul 1.-4. sınıf, yani somut işlemler döneminde olan çocukların seviyesine uygun, onların idrak edebilecekleri, içselleştirebilecekleri ve uygulayabilecekleri ahlaki ve evrensel değerlerin listesi çıkarılmıştır. Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında yayınlanan A1, A2, B1, B2 düzeyindeki tüm materyaller incelenmiştir. Oyun ve sanat alanında sokak oyunları, geleneksel oyunlar, halk oyunları, akıl/zeka oyunları, resim, ebru sanatı, boyama becerileri belirlenmiş ve programa dâhil edilmiştir. Spor, sanat ve oyun alanları disiplinlerarası bir yaklaşımla dil programının içine dâhil edilmiştir. Dil becerilerinde okuma, yazma, konuşma, dinleme, görsel okuma, görsel sunu alanları oluşturulmuştur. Programda iki tanesi hem Türkçe hem Arapça bilen olmak üzere toplam dört tane Türkçe öğretmeni, bir PDR uzmanı, bir klinik psikolog, bir spor öğretmeni, bir görsel sanatlar öğretmeni görev almıştır. İlgili program, Bayrampaşa ilçesinde yer alan bir okulda öğretmenler tarafından öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen ölçek hem öntest hem de sontest olarak uygulanmıştır. Öntest sonuçlarına göre öğrenciler A1, A2, B1, B2 düzeyinde seviye gruplarına ayrılmıştır. Gruplarda üstün başarı gösteren, performansı yüksek öğrencilerin diğer kurlara geçişi sağlanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 programı kullanılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı

Sosyodemografik Özellik	F	%
Cinsiyet		
Erkek çocuk	28	70,0
Kız çocuk	12	30,0
Toplam	40	100,0

Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir. Buna göre Öğrencilerin %70,0’i erkek (n=28) %30,0’u ise kızlardan oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Çalışmada tanımlayıcı istatistiklerin oluşturulmasında sayı, yüzde, en küçük, en büyük

değerler, ortalama, standart sapma gibi merkezi ve yaygınlık ölçütlerinden yararlanılmıştır. Sayısal değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu, normallik testlerinden Shapiro-Wilk ile test edilmiş ve normal dağılıma uymayan bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin saptanmasında Mann Whitney U testi, bağımlı değişkenlerin arasındaki ilişkinin belirlenmesinde ise Wilcoxon testinden yararlanılmıştır. Çalışmada istatistiksel olarak p değerinin 0,05'in altında olması anlamlı kabul edilmiştir.

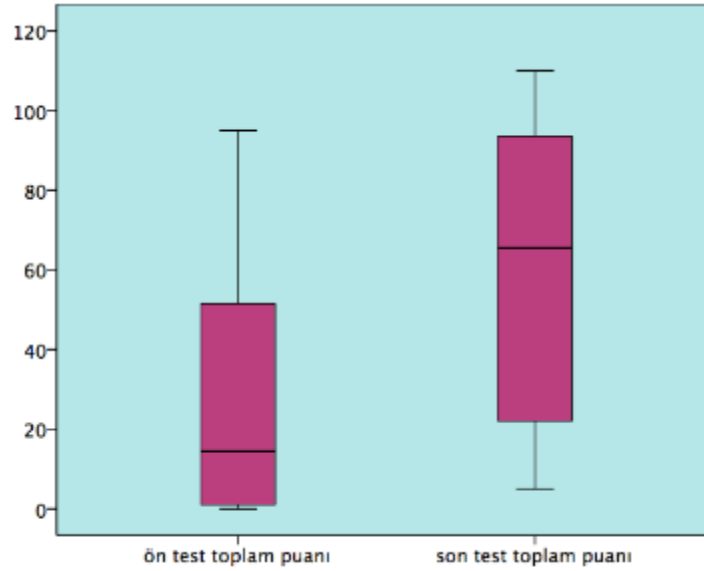
BULGULAR

1. Öğrencilerin Öntest Sontest Puanlarının Dağılımlarına İlişkin Bulgular

Tablo 2. Öğrencilerin genel olarak öntest ve sontest toplam puanlarının dağılımı

Değişkenler	Öntest Puan Toplamı					Sontest Puan Toplamı				
	X	ss	Ortanca	En Küçük	En Büyük	X	ss	Ortanca	En Küçük	En Büyük
Genel	28	31	14,5	0	95	59	36	65,5	5	110

Tablo 2'de Öğrencilerin genel olarak öntest ve sontest toplam puanlarının dağılımı verilmiştir. Buna göre tablo incelendiğinde genel olarak ve her iki cinsiyette sontest ortalama puanlarının öntest ortalama puanlarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sınıf ortalaması ön testte 28 iken sontestte 59'a yükselmiştir.

Grafik 1. Öğrencilerin öntest ve sontest toplam puanlarının dağılım grafiği

2. Öğrencilerin Öntest Sontest Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

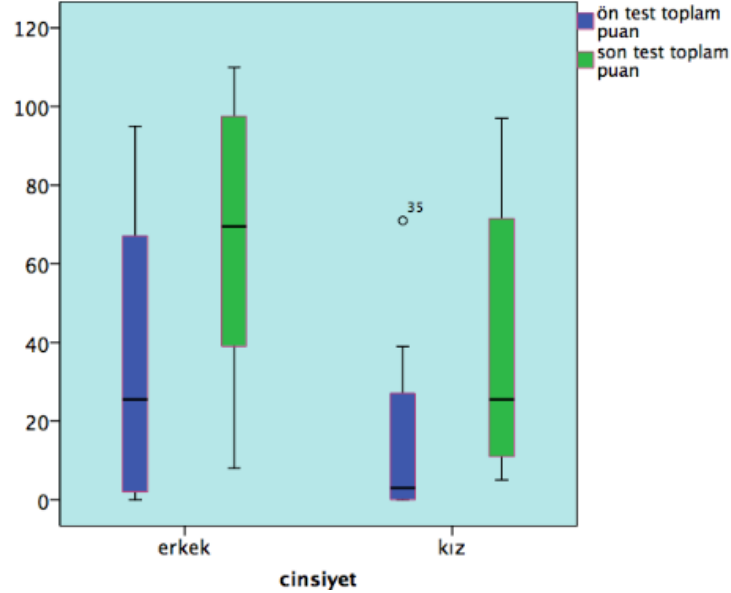
Tablo 2. Öğrencilerin genel olarak öntest ve sontest toplam puanlarının karşılaştırılması

Değişkenler	n	Öntest Puan Toplamı			Son Test Puan Toplamı			Z*	p*
		X	ss	Ortanca	X	ss	Ortanca		
Genel	40	28	31	14,5	59	36	65,5	-5,5	.000

*Wilcoxon Testi (p< 0.01)

Öğrencilerin genel olarak öntest ve sontest toplam puanlarının karşılaştırılması Tablo 2'de verilmiştir.

Öntest ve sontest ortalama puanlarıyla ilgili sayısal değişkenler normallik testleri (Shapiro Wilk testi p değeri <0,05) ve görsel olarak (histogram) değerlendirilmiş ve normal dağılım özelliklerini taşımayan değişkenlere, bağımlı değişkenler olması yönüyle de Wilcoxon Testi uygulanmıştır. Buna göre veriler değerlendirildiğinde sontest ortalama puanlarının öntest ortalama puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır (p<0,01). Bu durumda araştırmanın birinci amacı gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin okuma yazma başarı testinden aldıkları puanlar sontest lehine anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Uygulanan oyun temelli dil beceri programının öğrencilerin dil gelişimlerine olumlu katkı sağladığı söylenebilir.

Grafik 2. Öğrencilerin cinsiyete göre öntest ve sontest toplam puanlarının dağılım grafiği

3. Öğrencilerin Öntest Sontest Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Tablo 3. Öğrencilerin cinsiyete göre sontest ve öntest toplam puan farklarının karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Sıra	Sıra	U	P
			ortalaması	toplamı		
Öntest toplam puan	Erkek	28	22.54	631.00	111.000	.090
	Kız	12	15.75	189.00		
	Toplam	40				
Sontest toplam puan	Erkek	28	23.34	653.50	88.500	.019
	Kız	12	13.88	166.50		
	Toplam	40				

*Mann Whitney U testi

Tablo 3'te öğrencilerin cinsiyete göre sontest ve öntest toplam puan farklarının karşılaştırılması verilmiştir. Test puanları farkıyla ilgili sayısal değişken normallik testleri (Shapiro Wilk testi p değeri <0,05) ve görsel olarak (histogram) değerlendirilmiş ve normal dağılım özelliklerini taşımayan sayısal değişkeni, cinsiyet gibi bağımsız bir değişkene göre incelemek amacıyla Mann Whitney U Testi uygulanmıştır. Buna göre araştırmada cinsiyet ile test puanları farkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

İnsanlar doğumundan itibaren sürekli sosyal bir çevre içerisinde yaşayan varlıklardır. Bu sosyal çevre içerisinde yaşamını sürdürebilmeleri ve sosyalleşebilmeleri için bir iletişim aracına ihtiyaçları vardır. Bu iletişim aracı ise dildir. Dil ile insanlar sosyalleşebilmekte, duygularını, düşüncelerini, isteklerini, sevinçlerini kendisinden başka bir varlığa aktarabilmektedirler (Coşkun, 2014). Erken yaşlarda belirli bir program dâhilinde gerçekleştirilen dil eğitimi bireyde millî kültür ve millî düşünüş bilincinin de gelişimine olanak sağlayacaktır (Baştuğ ve Demirgüneş, 2016).

Dili doğru ve düzgün kullanma, doğuştan gelen bir beceri değil, doğrudan doğruya eğitimle elde edilen bir beceridir. Beceri ise elverişli ortamda uygulama ve deneyimlerle kazanılır (Kavcar, Oğuzhan ve Hasırcı, 2016). Okuma yazma becerilerinin kazanımı ve kullanımı günlük hayat açısından önemlidir. Caddelerdeki trafik işaretlerini, satış ilanlarını, günlük gazeteleri etkili bir şekilde okumak; TV'de izlenen bir programı anlamak; vatandaşlık hak ve sorumluluklarını öğrenmek, okuma ve anlama becerilerini gerektirmektedir (Öz ve Çelik, 2015).

Günümüzde yabancılara Türkçe öğretiminde sadece ders kitabına dayalı klasik öğretim uygulamaları artık yeterli değildir (Gün, Akkaya ve Kara, 2014). Oyunlar, teknolojik araçlar ve materyaller, dil kartları, güncel örnekler, sanatsal ve sportif faaliyetler, vb. ile süreç desteklenmelidir.

Yıldıran (2004), Ercanlı (1997), Ünal (2006), Yıldız (2001), Özcan (2001), Taslı (2003), Bulman (1999), Odabası (1998), Demirci (2006), Avcı ve Ören (2005), Kavsaoğlu (1990), Mongillo (2006), Tisa (2006), Steinkuehler (2005), Rhea (2006), Rossi (2006) yaptıkları araştırmalarda oyun yönteminin öğrenmeye, başarıya ve tutuma olumlu yönde katkı sağladığını ortaya koymuşlardır (Akt. Özenç, 2007).

Türkçenin yabancı dil olarak eğitimi alanında yapılan çalışmaların sayısı artarken niteliği de bu oranda tatmin edici noktaya yaklaşmaktadır (Güler, 2012). Yapılmış çalışmalara bakıldığında merkezlerin mevcut eğitim öğretim programı; yetersizlikler, sınırlılıklar, sorunlar, materyaller, öğretim yöntem ve teknikleri, kültürel farklılıklar açısından değerlendirildiği ve var olan sorunların ortaya konduğu (Kadioğlu Ateş ve Özmen, 2017) çalışmaların yanı sıra Yabancılara Türkçe Öğretiminde öğretmenin hangi özelliklere sahip olması gerektiğinin irdelendiği (Güler, 2012) çalışmalara da rastlanmaktadır.

Türkçe dersinde uygulanacak drama yöntemi sayesinde dersler daha zevkli, metinler daha eğlenceli, öğrenciler daha istekli ve girişken olacaktır. Drama sayesinde kendine güveni artan öğrenci, dikkatle dinler; konuşma esnasında akıcı, düzgün cümleler kurar ve beden dilini kavrar. Kısaca anlama ve anlatma becerilerini başarılı ve etkili şekilde kullanma fırsatı bulur. Öğrenci merkezli olan drama etkinlikleri sayesinde öğrenci, dinlediğini anlama becerisini yaparak ve yaşayarak kalıcı bir şekilde kazanmış olur. Soyut, karmaşık, farklı birçok konu, canlandırma yolu ile öğrencide somut bir hale getirilebilir (Kurudayı ve Özdem, 2015).

En eğlenceli öğretim etkinliklerinden olan oyunlar, öğrencinin motivasyonunu artırdığı ve hoşça vakit geçirmesini sağladığı gibi yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sunduğundan psiko-motor, psiko-sosyal, duyuşsal ve zihinsel yeteneklerinin geliştirilmesinde de çok önemli işleve sahiptir. Öğretici oyunlarla ders konuları oyun eşliğinde öğretilmeye çalışılır ve temel olarak öğrencinin öğrendiği bilgileri tekrar etmesi ve pekiştirmesi hedeflenir (Aslan ve Coşkun, 2016).

Yapılacak araştırmalarda oyun yazılımları kullanılarak deneysel çalışmalar yapıp dil becerilerine katkısı ölçülebilir. Ayrıca geliştirilen programlarının dil gelişimine etkisi, sadece nicel verilerle ölçülmenin yanısıra öğrenci ve öğretmenlerin sürece ilişkin duyuşsal özelliklerini ifade edecekleri nitel araştırma modelleri ile desenlenebilir. Yabancılara Türkçe öğretiminde hem akademisyenlerin hem öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ele alınabilir. Kullanılan materyallerin daha iyi yapılması için alınması gereken önlemler vurgulanabilir. Hem ilkokul seviyesindeki hem de yetişkin düzeyindeki öğrencilerin sürece ilişkin önerileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aslan, E., Coşkun, O. (2016). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Oyun Yazılımları İle Sözcük Öğretimi. *Electronic Turkish Studies* . Winter2016, Vol. 11 Issue 3, p221-236. 16p.
- Baştuğ, M., Demirgüneş, S. (2016). Neden Türkçe Öğretimi? Fatma SUSAR KIRMIZI (Editör) *İlk ve Orta Okullarda Türkçe Öğretimi içinde* ss (17-41). Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, İ. (2014). Dil öğretimi. Muammer YIMAZ (Editör). *Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi içinde* ss.(1-15). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö., Şahinel, M. (2006). Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi (Yeni Programa Uygun Geliştirilmiş 7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Gedik, M., Tekin, B. (2015). Ortaokul Türkçe Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarında Yer Alan Eğitsel Oyunların Niteliksel Ve Niceliksel Olarak İncelenmesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Journal of Social Sciences Institute*, Year-Yıl 2015, Number-Sayı 4, 122-132.
- Güler, E.B. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde öğretmen unsuru. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(2), 129-134.
- Gün, M., Akkaya, A., Kara, Ö. T. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 9/6 Spring 2014, p. 1-16, ANKARA-TURKEY.
- Gürdal, A.& Arslan, M. (2011). Oyun ve Bulmaca Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Kelime Öğretim Yöntemi, 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics May 5-7 2011 Sarajevo,
- http://eprints.ibu.edu.ba/9/2/FLTAL%202011%20Proceed%C4%B1ngs%20Book_1_p36-p50.pdf
- Kadıoğlu, H. (2012). Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Öğrenci Görüşleri, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 31 Temmuz – Ağustos 2012, 1-10.
- Kadıoğlu Ateş, H., Özmen, N. (2017). Öğretim Elemanlarının Görüşleri Doğrultusunda Merkezlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri (İZÜTEM Örneği), 1.Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni (UYTOB 2017), 17-19 Mayıs 2017 Bursa, Türkiye.
- Karkınlı, R. (2017). Özbeklerde Çocuk Oyun-Oyuncak Kültürü Ve Çocuk Oyunları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 12/22, p. 485-498 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12309> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY
- Kavcar, C., Oğuzhan, F., Hasırcı, S. (2016). *Türkçe Öğretimi Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin* (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Anı.

- Korucu, S. & Kurtlu, Y. (2016). Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Derslerinde Eğitsel Materyal Olarak Oyun ve Oyuncak Kullanımına Yönelik Görüş ve Önerileri / Opinions and Recommendations of Turkish Teachers Regarding the Use of Games and Toys in Turkish Courses as Educational Materials, *Turkish Studies -International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/9 Spring 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9179>, p. 539-558.
- Kurudayıoğlu, M. ve Özdem, A. (2015). Türkçe öğretiminde drama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 26-40.
- Okur, A., Keskin, F. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği, *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, Volume 6 Issue 2, p. 1619-1640, February 2013.
- Öz, M. F., Çelik, K. (2015). *Uygulamalı İlkokuma Yazma Öğretimi*. (Genişletilmiş 7. Baskı). Ankara: Anı.
- Özenç, E.G. (2007). İlk okuma ve yazma öğretiminde oyunla öğretim yöntemine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Özenç, E. (2011). Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma ve yazma öğretiminde oyunla öğretim yöntemine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA*, 6(1):1166-1184.
- Özenç, E.G. (2012). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin işlevsel okuryazarlık düzeyleriyle akademik başarıları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Sağırılı, M. (2015). İlkokuma Yazma Öğretiminin Önemi, Amacı ve Birinci Sınıf Öğretmenliği, Ömer Yılar (Editör) İlkokuma ve Yazma Öğretimi içinde ss1-30. Ankara: Pegem Akademi.
- Şimşek, T., Topal, Y. (2006), Türkçe Eğitiminde Drama ve Özgün Uygulama Örnekleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 1, 277-297.
- Şimşek, T., Topal, Y., Maden, S. ve Şahin, A. (2010). İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersinde Zarf (Belirteç) Konusunun Drama Yöntemi Kullanılarak Öğretimi. *Millî Eğitim*, (186), 106-120.
- Yöneç, H. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Etkileşimli Etkinlik Örnekleri, *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları Dergisi Türkad*, 24-47 http://uluturkad.org/Makaleler/1516586648_24-47.pdf

EKLER

EK 1. Programa İlişkin Bilgiler

SURİYELİ ÇOCUKLARIN OYUN VE TERAPİ TEMELLİ DİL GELİŞİM PROGRAMI						
Program	Yıl	Ders Günleri	Ders Saati	Program süresi ay	Program süresi hafta	Program Çıktıları
Oyun ve Terapi Temelli Dil Gelişim Programı	2016-2017	Cumartesi / Pazar	5+5	10 ay	26 hafta	20

ÖLÇME DEĞERLENDİRME SİSTEMİ				
DEĞERLENDİRME TÜRÜ	ETKİ YÜZDESİ	DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ	ÖN DEĞERLENDİRME	SON DEĞERLENDİRME
Öz değerlendirme	20	Öğrenci anketi		
Performans Değerlendirme	20	Öğretmen uygulaması		
Sosyal – Kültürel Uyum	20	Öğretmen, Psikolog ve Veli gözlemi		
Travma iyileşme	20	Psikolojik testler ve rapor		
Aile Değerlendirmesi	20	Aile anketi		
Toplam	100			

No	Program Genel Çıktıları	Yüzelik Oran
1	Eğitim dilinde kendini yeterli ve doğru ifade eder.	5
2	Yeteneklerini ve yeterliklerini keşfeder, özgüven sahibi olur.	5
3	Akranlarıyla sağlıklı ilişkiler kurar, grup etkinliklerine katılır, işbirliği yapar.	5
4	Günlük hayatta zorluk yaşadığı problemlerle başa çıkar.	5
5	Zihinsel, sosyal ve ahlaki gelişim özellikleri üst sınırında nitelikler taşır.	5
6	Öfkesini ve sevgisi doğru yönlendirmeyi bilir.	5
7	Kaygı, korku ve endişeleriyle başa çıkmayı bilir.	5
8	Eğitim dilinde konuşma ve ifade bozukluklarını düzeltir.	5
9	Kendisini, bedenini ve haklarını korur ve savunur.	5
10	Saygı duymanın ve değer vermenin gereğini yapar.	5
11	Yaşadığı travmanın zorluklarıyla mücadele edebilir.	5
12	Kendi kültürünün hakim unsurlarını (dil, gelenek, ritüel, adap, vb.) bilir.	5
13	Eğitim dilini (günlük Türkçeyi) akıcı konuşur.	5
14	Eğitim dilinde yazılı metinleri (Türkçe) akıcı okur.	5
15	Türk kültürü ve geleneklerini bilir; olumlu ve uyumlu yaklaşır.	5
16	Eğitimi dilinin günlük kalıp deyimlerini kullanır.	5
17	Evrensel ahlaki değerleri (Sevgi, Adalet, Merhamet, Dostluk, Minnettarlık, vb.) tanımlar.	5
18	Evrensel ahlaki değerleri kazanmaya istekli olur.	5
19	Görsel sanat yeteneklerini keşfeder ve geliştirmeye istekli olur.	5
20	Sportif ve ritmik yeteneklerini keşfeder ve geliştirmeye istekli olur.	5
	TOPLAM	100

EK 2. Ölçme aracından örnek maddeler

3. ve 4. soruları aşağıdaki metne göre cevapla.

Sevgili Ahmet;

Benim adım Hüseyin. Doğum yerim İstanbul. Benim üç kardeşim var. İsimleri Mehmet, Elif ve Serkan. Ben en büyük çocuğum. Annem öğretmen, babam mühendis. En büyük ablam yirmi yaşında. İstanbul çok güzel. İstanbul'da saraylar, camiler, müzeler var. Mavi bir deniz var. Üç tane köprü var. Sen de bana Bağdat'ı anlat. Görüşmek üzere hoşça kal.

Hüseyin DEMİR

Okuduğun metne göre aşağıdaki soruları cevapla.

1) Mektubu kim yazmıştır? (5p)

.....

2) Mektuba göre İstanbul'u anlat. (10p)

.....

3) Yağmurda sokakta ıslanan bir kedi yavrusu olsan neler hissederdin? Yaz. (10p)

.....

4) Bir oyuncak mağazasındasın ve sadece üç tane oyuncak alma hakkın var. Neleri almak isterdin? Neden? (10p)

.....
